

INGEBLIKT

MOER

Moer 2003/2 opent met een artikel van Ed Elbers & Mariëtte de Haan over interculturele communicatie op de basisschool. De auteurs observeerden leerlingen op een multiculturele basisschool in Utrecht tijdens een wiskundeles en gingen na hoe allochtone en autochtone leerlingen omgaan met woorden waarvan de betekenis niet duidelijk is. Ruth Rijks, student aan de onderwijsopleiding, schreef een wervend artikel over *Slash 21*, een nieuwe onderwijsvorm die

volledig voldoet aan de nieuwe normen van deze tijd. Ze deed dat in het kader van een opdracht 'schrijven in stappen' waarover in de vorige *Moer* gerapporteerd is. Linda Scheeres & Karel Stokking deden onderzoek naar de manier waarop het schrijfonderwijs en het aansluitende centrale eind-examen in het voortgezet (secundair) onderwijs ingericht wordt. Met de rubriek *Leesvoer* wordt dit nummer afgesloten.

TSJIP/LETTEREN

In *Tsip/Letteren* 13/2 (juli 2003) wordt het thema 'grenzen' vanuit verschillende invalshoeken verkend. Cultureel antropologe Edien Bartels staat stil bij de identiteitsvraag van Marokkaanse meisjes met betrekking tot migrantenliteratuur. Twee bijdragen handelen over het literatuuronderwijs bij de overgang tussen onderwijsniveaus: van de basisschool naar het voortgezet (secundair) onderwijs (Joke Bos) en van de tweede fase (aso) naar de universiteit (Wim Maas). Mireille Oostindië had een gesprek met schrijver Edward van de Vendel over de

grens tussen kinder- en jeugdboeken en boeken voor volwassenen. Over censuur of grenzen waar een auteur, filmmaker of kunstenaar niet overheen mag, handelt de bijdrage van Joop Dirksen. Henk Langenhuijsen heeft het over de kunstvakken in het middelbaar beroepsonderwijs in 'Edelsmid en pianostemmer krijgen concurrentie'. Literatuur in combinatie met andere disciplines (beeldende kunsten, podiumkunst, nieuwe media,...) wordt besproken door Frank Tazelaar, directeur van het literatuurfestival 'De wintertuin' (Nijmegen). Cor

Geljon geeft een stand van zaken met betrekking tot het vak *Geïntegreerd Literatuuronderwijs* dat de grenzen tussen de onderdelen literatuur bij Nederlands en moderne vreemde talen moest weghalen. Guido Robben heeft het dan weer over de reïntegratie van Franse en Duitse literatuur in het talenonderwijs.

Buiten het thema wordt ook nog aandacht besteed aan het werk van Rascha Peper in klas en leeskring (Joop Dirksen) en de opkomst van schoolbibliotheken (Carolien van Welij). Een *Column* en de rubrieken *Leeswijzer*, *Aangenaam kennis te maken* en *Agenda* maken dit julinummeer compleet.

BEELD VAN TAAL EN ICT

Bij de SLO (Enschede) loopt een project dat zich richt op de verbetering van het schrijfonderwijs in de basisschool. In een eerste fase heeft de projectgroep zich georiënteerd in de onderwijspraktijk. Ze bezochten negen basisscholen die bewust proberen om ICT een plaats te geven in hun taalonderwijs en dus ook schrijfonderwijs. In de publicatie *Beeld van taal en ICT* uit 2002 (eindredactie Mariëtte Hoogeveen) worden de scholen geportretteerd. Elk portret is volgens hetzelfde stramien opgebouwd: aanleiding tot ICT-gebruik; visie op leren en het gebruik

van de computer; computers in de school; gebruik van de computer in het taal/schrijfonderwijs; meerwaarde van ICT en toekomstplannen. In een nabeschuiving staat de projectgroep stil bij de diversiteit aan toepassingen van ICT-gebruik. Tot slot wordt een didactisch model voor het schrijfonderwijs in vijf fasen voorgesteld en wordt de rol van ICT in elke fase kort toegelicht. De publicatie telt 131 pagina's.

*SLO, afdeling Verkoop, Postbus 2041
NL-7500 CA Enschede
tel. 00-31-53-484 03 05*

RETORIEK EN PRAKTIJK VAN HET SCHOOLVAK NEDERLANDS

Onder de titel *Retoriek en praktijk van het schoolvak Nederlands 2002* (redactie André Mottart) verscheen het verslag van de 16de HSN-conferentie die vorig jaar in Gent plaatsvond. In 44 bijdragen, verdeeld over negen stromen, wordt een goed beeld geschetst van theorie, onderzoek en praktijk van het onderwijs Nederlands anno 2002. De stromen zijn opgezet vanuit een inhoudelijk perspectief (communicatieve vaardigheden, gelijke kansen, (inter)actief leren, lite-

ratuur en taalbeleid) of met een bepaalde doelgroep voor ogen (basisonderwijs, hoger onderwijs) of ze zijn ingericht door een vereniging (LOPON2, LOSO en Stichting Lezen). De bundel telt 457 pagina's en is een uitgave van Academia Press in Gent.

De HSN-conferenties brengen diverse doelgroepen met elkaar in contact: theoretici en praktijkmensen, leraren uit verschillende onderwijsniveaus, Vlamingen en

Nederlanders. De 17de HSN-conferentie vindt plaats in Utrecht op 14 en 15 novem-

ber 2003 (zie elders in deze *VONK*).

HET SCHOOLVAK NEDERLANDS OPNIEUW ONDERZOCHT

In 1998 verscheen de publicatie *Het schoolvak Nederlands onderzocht* van de hand van Mariette Hoogeveen & Helge Bonset. Het is een inventarisatie van het onderwijs-onderzoek dat in Nederland en Vlaanderen uitgevoerd is in de periode 1969-1996. Zeven domeinen van het schoolvak Nederlands in het secundair onderwijs worden erin beschreven: literatuuronderwijs, leesonderwijs, schrijfonderwijs, mondelinge taalvaardigheid, taalbeschouwing en argumentatie, domeinoverschrijdend onderzoek en Nederlands als tweede taal. De inventarisatie is bedoeld voor leraren en zet resultaten, conclusies en aanbevelingen uit empirisch onderzoek op een rij. Dat is onderzoek waarbij waarnemingen in de werkelijkheid worden verricht met behulp van enquêtes, casestudies en experimenteel onderzoek. Deze inventarisatie is momenteel beschik-

baar via de website van de Nederlandse Taalunie: <www.taalunieversum.org>.

In opdracht van de Nederlandse Taalunie en de Nederlandse Stichting Lezen (voor twee hoofdstukken) is een update uitgevoerd voor de periode 1997-2002. Ook die update wordt in het najaar aan de website toegevoegd. Daarnaast is onder de titel *Het schoolvak Nederlands opnieuw onderzocht* een papieren publicatie verschenen van de hoofdstukken rond literatuur- en leesonderwijs. Auteurs zijn Martine Braaksma & Eva Breedveld. Dit boek kan besteld worden door €16 over te maken op Postbank 465899 ten name van Stichting Lezen in Amsterdam, onder vermelding van 'Braaksma', onder vermelding van uw naam en adres.

LEVENDE TALEN

In *Levende Talen Tijdschrift* 4/2 (juni 2003) doet Nanette Bienfait verslag van een onderzoek naar het effect van expliciet vormgericht onderwijs op de ontwikkeling van de grammatische vaardigheid in het Nederlands van allochtone jongeren. Hilde Hacquebord houdt een pleidooi voor ontwikkelingsonderzoek ('action research') in het talenonderwijs. Esther Hafkenscheid rapporteert over een project om de formu-

leervaardigheid bij het schrijven van betogende teksten te vergroten na een gerichte cursus grammatica. Jeanne Kurvers gaat in op de manier waarop allochtone analfabeten (kleuters en volwassenen) omgaan met syllogismen en verhalen. En wie het allemaal zelf wil uitvlooien, kan terecht op <www.levendetalen.nl> waar alle bijdragen aan dit nummer digitaal beschikbaar zijn.

Levende Talen Tijdschrift 4/3 (september 2003) besteedt uitvoerig aandacht aan het NELSON-project dat de voorbije vijf jaar aan het SCO-Kohnstamm Instituut van de Universiteit van Amsterdam uitgevoerd is. NELSON staat voor Nederlands en Engels Lezen en Schrijven in het ONderwijs. Onderzocht is de relatie tussen de schriftelijke vaardigheden in de eerste en de vreemde taal. In het openingsartikel gaan Amos van Gelderen, Rob Schoonen & Marie Stevenson in op de theoretische achtergronden en de resultaten van twee deelstudies. In de twee volgende artikelen wordt gerapporteerd over andere deelstudies die toegespitst zijn op de vreemde taal. Los van dit project ging Petra Poelmans na hoe luistervaardigheid in een tweede taal het best getraind kan worden. In dit artikel beschrijft ze het effect van twee experimentele trainingsmethodes: een gericht op het herkennen van de woorden en een gericht op het begrijpen van de boodschap.

Levende Talen Magazine 90/5 (juni 2003) is een themanummer over 'verhalen vertellen'. Bij wijze van appetizer geven twee vertellers argumenten waarom vertellen in de klas een zinvolle bezigheid is: Marco Holmer (zie ook <www.vertellen.nl>) en Eric Borrias (zie ook

<<http://home.wanadoo.nl/verhalenverteller/>> of <www.schooltv.nl/vertellen>). Al 12 jaar werkt Remko van Loon in de brugklas (het eerste jaar secundair onderwijs) met vertellessen die uitmonden in het Bredero-vertelfestival (zie ook *VONK* 31/5, mei-juni 2002). In 'Lesgeven zonder boek' gaat het over de rol van vertellen in het Vrije School onderwijs. Anne van Delft legt uit hoe met vertellen een verbinding te maken is tussen spreektaal, de eigen wereld van de leerling en de wereld van de literatuur. Tot slot worden een zestal vertellers voorgesteld en een cursus verhalen vertellen in de NT2-les. Ook in de vaste rubrieken kan de leraar Nederlands en NT2 wat ideeën sprokkelen.

Levende Talen Magazine 90/6 (september 2003) besteedt veel aandacht aan spreekvaardigheid in het moderne vreemdetalenonderwijs. Leraren Nederlands en NT2 kunnen vast ook wat ideeën sprokkelen in de vaste rubrieken. Interessant is bijvoorbeeld het signalement van de Nederlandse schooltelevisie met programma's als *Waarom moet ik dit lezen?* en *Argumenten tellen*. Alle programma's zijn ook op video te bestellen en vaak zijn er aanvullende materialen verkrijgbaar. Surf naar <www.schooltv.nl>.

PEDAGOGISCHE STUDIËN

Pedagogische Studiën is een wetenschappelijk tijdschrift voor onderwijskunde en opvoedkunde. Nummer 80/4 (2003) handelt over de onderkenning van leesproblemen en dyslexie (zie ook de bijdrage van Dirk Callebaut in dit nummer van *VONK*). Gastredacteuren A. van der Leij & L. Verhoeven geven eerst een inleiding op het

themanummer. Vervolgens wordt verslag gedaan van enkele recente studies op dit terrein, meer bepaald: de ontwikkeling van decodeervaardigheid in het basisonderwijs (L. Verhoeven & J. van Leeuwe); leesproblemen in het voortgezet onderwijs en de volwassenheid (C. Kuijpers e.a.); de relatie tussen lees- en benoemsnelheid bij leerlingen

in het basis- en voortgezet onderwijs (K.P. van den Bos) en de ontwikkeling van dyslexie (A. van der Leij e.a.). Het nummer

wordt afgerond met perspectieven voor onderzoek en praktijk, geformuleerd door P. Ghesquière & W. Ruijsenaars.

COURANT

Courant is het informatieblad van het Vlaams Theaterinstituut (zie ook <www.vti.be>). In nummer 64 (sept.-okt. 2003) stelt Leen Thielemans op een positief kritische manier het pilootproject *Theaterstorm* voor. Het initiatief is vorig schooljaar genomen door *Kunst in Zicht*, een centrum dat kunsteducatie ver-

zorgt voor scholen in de provincie Antwerpen. Bedoeling is dat kinderen en jongeren door dramadocenten voorbereid worden op niet evidente theatervoorstellingen. Wegens succes wordt het project ook dit seizoen herhaald en uitgebreid buiten de Antwerpse grenzen.

OPENBAAR

Openbaar is het tijdschrift voor leesbevordering van het KCLB (Katholiek Centrum voor Lectuurinformatie en Bibliotheekwerk vzw) dat driemaandelijks verschijnt. Het juni-nummer 33/2 is bijna volledig gewijd aan het thema 'lezen en reizen'. Karel Verleyen neemt bijvoorbeeld het genre reisliteratuur onder de loep. Schrijfster Ann Lauwers brengt een exotisch reisverhaal en Bart Plouvier beschrijft hoe een reis een inspiratiebron kan zijn. Van Marcel Janssens lezen we een interessante bijdrage over Hella Haasse; beïnvloed door haar jeugd in Indië. In korte tussendoortjes voelde de redactie

enkele belangrijke schrijvers van eigen bodem aan de tand: heeft reizen invloed op het schrijven van Dixie Dansercoer, Bob Van Laerhoven, Ron Langenus, Bart Moeyaert, Mieke Vanpol, Dirk Bracke en Koen D'haene?

Los van het thema, maar zeker niet te missen, is het stuk rond werken met poëzie in de basisschool. Twee dichtersessen en twee onderwijzeressen geven u tips om gedichten te bespreken. Het proberen waard!

Een abonnement op *Openbaar* kost €24,29 (voor 4 nummers). Voor info: tel. (03)272 21 46 of E-MAIL kclb@pi.be

KLAPPER

Klapper is het driemaandelijks tijdschrift van het Centrum voor Lezen en Informatie

(LINC). In het eerste nummer van de nieuwe jaargang (11/1) brengt Lieve Van Hilst ver-

slag uit van de voorleesnamiddagen in een Oostends dienstencentrum voor senioren: talrijke vrijwilligers (55-plussers) lezen er elke eerste woensdag van de maand voor aan kinderen tussen 5 en 7 jaar. In dit nummer wordt ook 'VIB's voor kids' in de kijker gezet, een boek vol boekentips en lessuggesties gemaakt door vijf bibliothecarissen binnen het Aalsters Regionaal Team. Boekenjuf Annie Beullens zorgt voor een

bespreking. In het kader van levenslang leren is er een uitvoerige bijdrage over de rol van de bibliotheek als lerend trefpunt voor volwassenen. *Klapper* bevat telkens een uitneembare *Pluizer*-katern met kinder- en jeugdboekrecensies gerangschikt volgens leeftijdscategorie.

Een abonnement op *Klapper* kost € 18,59. Voor info: tel. (016)31 66 00 of E-MAIL linc@pi.be

LEESIDEE JEUGDLITERATUUR

Leesidee Jeugdliteratuur 9/4 (mei 2003) bevat vooral korte recensies van kinder- en jeugdliteratuur. Het thema van de langere bijdrage is 'hekserij'.

Klaas Verplancke opent nummer 9/5 (juni

2003) met een bijdrage over dieren in prentenboeken. Verder nog een boeiend gesprek met illustrator Isabelle Vandenabeele over haar werk en met de mensen van Stichting Lezen over het leesbevorderingsproject *Fahrenheit 451*.

LEESGOED

In nummer 30/3 van *Leesgoed* een portret van de schrijf- en tekenprojecten *Waterzooi* en *Schatkamer* die op verschillende Amsterdamse scholen lopen. Verder een terugblik op 50 jaar Werkgroep Jeugdboekenschrijvers en natuurlijk de vaste rubrieken *Van alles wat*, *Recensies* en *Prijzen*. De rubriek *Boekidee* bevat deze keer zeer leuke suggesties bij verschillende boeken, o.a. van Kikker en Jubelientje.

Jannemieke van de Gein brengt in nummer 30/4 verslag uit over haar onderzoek naar

schrijfonderrwijs. 'Als kinderen aan het schrijven worden gezet, merk je dat ze hebben gelezen.' In welke mate 'spelen' ze schrijven? Wie in oude kinderboeken geïnteresseerd is, moet zeker de bijdrage lezen over de Stichting Kinderboek Cultuurbezit. Bijzonder boeiend is ook het interview van Francisca van der Steen met schrijfjuf en (nu zelf ook) schrijfster Mireille Geus. *Boekidee* sluit aan bij het thema 'diep in het bos, van Roodkapje tot Ko de boswachter', het thema van de Nederlandse Kinderboekenweek.

SCHOOLBOEKEN OP INTERNET

De internetmodules van het lesmateriaal voor het voortgezet (secundair) onderwijs uitgegeven door Wolters-Noordhoff zijn voortaan te vinden op internet. Ze zijn voor iedereen en zonder password gedurende een jaar als kennismaking toegankelijk op <www.wolters.nl>.

De grootste educatieve uitgever van Nederland hanteert die termijn ook om leerboeken bij scholen uit te proberen. Voor Nederlands gaat het om internetmodules bij de methode *Nieuw Nederlands* voor 4/5 havo en 4 vwo (algemeen vormend onderwijs).

IVO

IVO 91 (april-juni 2003) is een themanummer over scholengemeenschappen. Naast een schets van het wettelijk kader, wordt vooral een forum geboden aan mensen die er in het veld mee bezig zijn. Begeleiders, coördinerend directeurs en vertegenwoordigers van de inrichtende macht komen aan het woord en belichten het fenomeen vanuit verschillende invalshoeken. Ook wordt plaats geruimd voor initiatieven van scholen en vakbegeleiders en een leraar betrokken bij een werkgroep. Verder bevat dit nummer in *Hoekje van Iwe* een nagekomen artikel over leerlingenparticipatie, het thema van *IVO 90*. De vaste rubrieken *Nieuws van St.A.M.* (over gelijke onderwijskansen) en *Infobank* zijn de traditionele hekkensluiters.

IVO 92 (juli-sept. 2003) is een themanummer over de actuele middenschool. De *Stuurgroep Authentieke Middenscholen (St.A.M.)* heeft vier fundamentele doelen vooropgesteld die zijn werking bepalen: (1) opvang van alle schoolverlaters; (2) basisvorming voor alle leerlingen; (3) uitgestelde en begeleide studiekeuze en (4) begeleiding van de totale persoon van de leerling. In dit nummer wordt elk van deze doelen bondig omschreven, met daaraan gekoppeld de getuigenis van twee middenscholen. Verder wordt in verschillende bijdragen aan dit nummer stilgestaan bij het afscheid van Valeer Schodts, voorzitter van St.A.M. Ook de vaste rubrieken *Hoekje van Iwe* en *Infobank* ontbreken niet.

NOVA ET VETERA

In *Nova et Vetera LXXX/5* (juli 2003) biedt de uitvoerige bijdrage van Vlaams volksvertegenwoordiger Gilbert Vanleenhove voldoende stof tot reflectie over de politieke overheid en de kerntaken voor en van het (secundair) onderwijs. Na een definitie van het begrip gaat hij dieper in op de kerntaken van de overheid inzake onderwijs, zoals

omschreven in de Grondwet en in internationale verdragen. Vervolgens geeft hij aan welke redenen de overheid kan hebben om zich met het onderwijs te 'bemoeien' en welke grenzen ze daarbij moet respecteren. Hij sluit af met de visie van de overheid op de kerntaken van het secundair onderwijs.

WELWIJS

Welwijs 14/2 (juni 2003) heeft het over: de rol en de positie van de sector onderwijs in de Integrale Jeugdhulp; denkpistes voor opvoedingsondersteunende projecten; doelgroepspecifiek of inclusief jeugdwerk voor kinderen en jongeren met een handi-

cap; leren omgaan met diversiteit in onze kere tijden; mannelijke begeleiders in de kinderopvang en het school(be)leven van 10- tot 18-jarige kinderen en jongeren in Vlaanderen. *Welwijs* en *Agenda en documentatie* zijn de vaste rubrieken.

SPRANKEL

In *Sprankel 14/2* (april-juni 2003) verschijnt in de rubriek *Uit de wereld van deskundigen* een artikel van Willy Lens over studiemotivatie. Steunend op inzichten uit theoretisch en toegepast motivatieonderzoek tracht hij verklaringen aan te dragen voor de motivationele problemen waarmee veel leerlingen op het eind van de basisschool en in het secundair onderwijs te kampen hebben. Belangrijker is echter dat het artikel een antwoord tracht te formuleren op de vraag hoe men leerlingen intrinsiek kan motiveren door ze gevoelens van competentie, efficiëntie en zelfbepaling te laten ervaren. En hoe men ze kan motiveren tot goede prestaties zonder faalangst uit te lokken. In de rubriek *Getuigenissen* vat Luk Van Den Steen de belangrijkste conclusies van een jongerenforum over leerproblemen samen. En in *Boekensteun* presenteert dezelfde auteur 'Kom vanavond met verhalen'. Het is een verzameling van 80 boeiende Europese romanfragmenten, gedichten en verhalen over oorlog, onder redactie van Annemie Leysen (Mechelen: Bakermat, 1999). Voor

leraren is een handleiding en documentatiemap voorzien.

Sprankel 14/3 (juli-september 2003) publiceert twee bijdragen van Conny Milliau uit *de wereld van deskundigen*: over de invloed van het dyslectisch probleem op de verwerking van moderne vreemde talen en op het totaal functioneren in het secundair onderwijs. Verder bevat dit nummer een *getuigenis* van Stijn Cousaert uit 4 aso Menswetenschappen, een *sprookje* van Louis Verbeeck over huwelijksbeletselen en een gedicht van H. Hagers over 'De linguïstieke logika van het Nederlands'. In de rubriek *Boekensteun* staat Luk Van Den Steen stil bij kinderboekenschrijfster Marion van de Coolwijk en het concept 'beelddenken' (zie ook <www.marionvandecoolwijk.nl>) en presenteert hij enkele ICT-hulpmiddelen bij het lezen (zie ook de bijdrage van Dirk Callebaut in dit nummer van VONK). Meer informatie over de gelijknamige vereniging van ouders van normaal-begaafde kinderen met leerproblemen vindt u op <www.sprankel.be>.

VVL-IDEËËN

Gelezen in *VVL-Ideëën* 35/1 (sept.-okt. 2003): goed onderwijs in geïndustrialiseerde landen, het voorrangbeleid Brussel en het inburgeringsdecreet. Verder een verslag over de uitreiking van de Visser-Neerlandiaprijs 2003 die de VVL te beurt viel als blijk van internationale waardering voor 34

jaar inzet op het vlak van onderwijs, opvoeding en vorming. Samen met dit eerste nummer van de 35ste jaargang verscheen ook het eerste deel van het cahier 'De Verlichting in Europa' van de hand van Pieter De Meyere.

AD REM

In *Ad Rem* 17/3 (mei-juni 2003) wordt een antwoord gezocht op de volgende vragen: communiceren gemeenten elektronisch of niet? Wat is de rol van vertalers bij software-lokalisatie (dat is vertalen en aanpassen aan de lokale markt)? Hoe communiceer je als bedrijf met je klanten over problemen? Hoeveel informatie-eenheden kan iemand verwerken? *Boekenwurm* en *Hekensluiter* maken het nummer compleet.

Ad Rem 17/4 (sept.-okt. 2003) heeft het over de volgende onderwerpen: juridische aspecten van de e-mail; de Hedendaagse Van Dale in een nieuw jasje; Azart, een taal ontwikkeld door kunstenaarsduo Rombouts & Droste; en veranderende communicatie-processen bij Electrabel. Een goed gevulde *Boekenwurm* en *Hekensluiter* zijn de bekende vaste rubrieken.

OVER TAAL

In *Over taal* 42/2 (maart-april 2003) gaat het over: Siska Goeminne, auteur van kinderboeken en redacteur bij Clavis; idiomatische nevenschikkingen (zoals *koek en ei*, *wikken en wegen*); gebruiksvriendelijke websites; exquise diminutiefjes; en groenten waarvan de namen uit het Arabisch komen. *Toonaangevende* woordenboeken en een *Quiz over taal* ronden het nummer af.

Over taal 42/3 (mei-juni 2003) opent met een interview met Barbara Roels, consultant

bij een bedrijf dat gebruiksvriendelijke interfaces maakt. Verder zijn er bijdragen over: de omkeerbaarheid van de nevenschikking in vaste woordcombinaties (zoals *tussen pot en pint*); de rol van gebruikservaring en gebruikswaarde als basiselementen van websites; interculturele gesprekken; en de Arabische herkomst van namen van kruiden. *Les belles infidèles*, *Toonaangevend*, *Vraag en antwoord* en een *Quiz over taal* zijn de vaste rubrieken.

ONS ERFDEEL

Gelezen in *Ons Erfdeel XLVI/3* (juni 2003): de voorlopig laatste bundel verzamelde gedichten van Lucebert; het Cosmopolitan Chicken Project van beeldend kunstenaar Koen Vanmechelen; de lustige kunst van John Körmeling; het zelfbeeld van de Waalse Beweging; de stand van zaken in de Nederlandstalige schrijversbiografie; traditionele muziek

uit Vlaanderen; waarom een politicus niet authentiek moet zijn; inleiding bij 'Dichters die nog maar namen lijken' van Guus Sötemann; de dichtbundel 'Boze wolven' van Erik Spinoy, met enkele gedichten toe; en de toekomst van het Nederlands als wetenschapstaal. De rubrieken *Kunsten*, *Boeken* en *Taal & cultuur* vullen een derde van dit nummer.

NACHBARSPRACHE NIEDERLÄNDISCH

Het eerste deel van *Nachbarsprache Niederländisch 2002/1-2* is gewijd aan een bijeenkomst voor docenten Neerlandistiek die vorig jaar in Wenen plaatsvond. Daar hebben vijf deelnemers een antwoord gezocht op de vraag hoe dichters in de loop der eeuwen over het menselijk lichaam geschreven hebben. Ze deden dat aan de hand van de analyse van een Nederlandstalig gedicht. Verder bevat dit dubbelnum-

mer bijdragen over: avantgarde in de Nederlandstalige poëzie van na 1945 (Duits-talig artikel) en leven en werk van André Jolles, de eerste hoogleraar Neerlandistiek in het Duitse taalgebied en aanhanger van het nationaal-socialisme. Een derde van het tijdschrift bestaat uit de goedgevulde vaste rubrieken: *Mitteilungen und Hinweise*, *Neue Medien* en *Buchbesprechungen*.

Rita Rymenans & Veerle Geudens
p/a Universiteit Antwerpen, Campus Drie Eiken
Universiteitsplein 1
2610 Wilrijk
rita.rymenans@ua.ac.be
geudens.veerle@belgacom.net